

Dokument nr. 8:21

(1999-2000)

Forslag fra stortingsrepresentant Fridtjof Frank Gundersen om tilpasning av alkoholloven til EØS-avtalen slik at vin og øl med samme alkoholstyrke likebehandles omsetningsmessig

Til Stortinget

Bakgrunn

I en rådgivende uttalelse av 3. desember 1997 konkluderer EFTA-domstolen med at systemet i den norske lovgivning som opprettholder en skillelinje hvor vin eller vinprodukter med et alkoholinnhold på mellom 2,5 og 4,75 volumprosent alkohol bare kan selges gjennom det statlige detaljsalgsmonopolet, mens øl av samme alkoholinnhold kan selges utenfor det statlige monopolet, kan lede til en forskjellsbehandling i strid med EØS-avtalens artikkel 16. Når domstolen her bruker uttrykket «kan», skyldes det at den reserverer seg mot at det ved en senere behandling av saken ved norsk domstol kan fremkomme argumenter som kan rettferdiggjøre forskjellsbehandlingen. At slike argumenter ikke anses fremlagt i den norske regjeringens omfattende dokumentasjon i anledning rettssaken ved EØS-domstolen, fremgår av domstolens uttalelse under pkt. 31 hvor det heter:

«Det faktum at det imidlertid er to skillelinjer som fastsetter hvor alkoholholdige drikkevarer kan selges på detaljnivå leder til en situasjon hvor alkoholholdige drikkevarer med det samme alkoholinnhold, som for eksempel vinprodukter og øl som inneholder mellom 2,5 og 4,75 volumprosent alkohol, gjennom lov utsettes for vesentlig ulik behandling. Ingen utførlig forklaring om bakgrunn for denne forskjellen er gitt i den foreliggende saken. I mangel av noe grunnlag for forskjellsbehandlingen, må systemet med to skillelinjer anses å være i strid med EØS-avtalens artikkel 16, og det må trekkes den konklusjon at vin eller vinprodukter som inneholder mellom 2,5 og 4,75 volumprosent alkohol synes å være gjenstand for vilkårlig forskjellsbehandling etter den norske lovgivningen, en forskjellsbehandling som ikke kan begrunnes med at det er integrert i eksistensen eller driften av monopolet.»

På bakgrunn av EFTA-domstolens tolkning av EØS-avtalens artikkel 16, som er gjort til norsk rett ved lov av 27. november 1992, fremsatte stortingsrepresentant Fridtjof Frank Gundersen i Dokument nr. 8:85 (1997-1998) et forslag om at Stortinget ber Regjeringen foreslå de endringer i alkoholloven som er

nødvendige for å bringe den i overensstemmelse med EØS-avtalens artikkel 16.

I Innst. S. nr. 201 (1997-1998) avviste flertallet i sosialkomiteen (alle unntatt Fremskrittspartiet og Høyres representanter) forslaget.

Flertallet hadde festet seg ved følgende uttalelse fra domstolen:

«... det (er) tilstrekkelig å minne om at det ikke er gitt noen utførlig forklaring for å begrense forskjellsbehandlingen av drikkevarer med det samme alkoholinnhold.»

Flertallet mente at denne uttalelse viser at domstolen her ikke utelukker at det kan eksistere begrunnelser som rettferdiggjør en slik forskjellsbehandling. Flertallet viste for øvrig til et brev til komiteen av 19. mai 1998 fra sosialministeren der det hevdet at det eksisterer sterke alkoholpolitiske grunner til å behandle disse vinprodukter ulikt med øl av samme alkoholstyrke. Stortingets flertall sluttet seg til innstillingen.

I et brev av 29. mai 1998 klaget Fridtjof Frank Gundersen til EFTAs Overvåkningsorgan (ESA) over at norske myndigheter ikke var villig til å endre den nevnte alkohollovgiivning. Etter å ha bedt om og fått en redegjørelse fra den norske regjeringen, konkluderte ESA i en «grunnlagt uttalelse» av 11. oktober 1999 med at forskjellsbehandlingen er i strid med EØS-avtalens artikkel 11 og 16.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g :

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til en lovendring slik at den norske alkoholloven tilfredsstiller EØS-avtalens krav om likebehandling av vin og vinprodukter og øl med samme alkoholstyrke.

22. november 1999